

Naturvernforbundets Arbeidsprogram 2012-2013

**Vedtatt på Naturvernforbundets landsmøte
Hamar, 26-28.august 2011**

INNLEDNING

Arbeidsprogrammet for 2012 og 2013 legger rammene for hva Norges Naturvernforbund skal prioritere å gjøre innen miljøpolitikk, naturvern og styrking av organisasjonen i perioden. For perioden videreføres de tre satsingsområdene fra forrige arbeidsprogramperiode: Organisasjon, klima og naturmangfold. Nytt med dette programmet er at høyeste prioritet er gitt utvalgte tverrgående hovedaktiviteter. En viktig ny føring for programmet er tiårsstrategien for det internasjonale arbeidet vedtatt av Landsstyret våren 2011.

Formålsparagraf

Norges Naturvernforbund (heretter omtalt som Naturvernforbundet), Norgga Luonddugáhttenlihttu, Noregs Naturvernforbund, vil arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøet slik at menneskelig virksomhet ikke overskrider tålegrenser i naturen. Naturvernforbundet vil arbeide for et samfunn der menneskene lever i harmoni med naturen. Dette er et samfunn hvor livsgrunnlaget og livsmangfoldet er sikret for framtidige generasjoner, og hvor naturens egenverdi legges til grunn for arbeidet med å øke menneskers respekt for og kjærlighet til liv og landskap.

1) Hovedaktiviteter 2012-2013

(1) Styrke kompetanse og engasjementet i organisasjonen

Organisasjonen skal styrkes gjennom erfaringsutveksling, samt opplærings- og inspirasjonssatsing. Denne skal ha hovedvekt på organisasjonsutvikling og miljøpolitiske saker. Denne skal bygge arenaer der forholdet mellom bevaring av naturmangfold og reduksjon av klimagassutslipp i energi- og transportpolitikken vies særlig oppmerksomhet. Satsingen skal kunne tilpasses behov i lokallagene over hele landet, og skal kombinere samlinger, kunnskapsdeling og nettbaserte verktøy for opplæring og inspirasjon.

(2) Arrangere en lærerik og inspirerende miljøfestival i 2012

Festivalen skal ha bred deltagelse fra nye og gamle medlemmer, ha et tema relatert til satsingområdene i arbeidsprogrammet og finner sted på et miljøpolitisk sentralt sted i landet i samarbeid med aktuelt lokal- og fylkeslag. Landsstyret bestemmer sted og tema.

(3) Nasjonal kampanje for energieffektive bygg

Kampanjen skal engasjere våre medlemmer og sikre oppslutning blant opinionen og beslutningstakere om et norsk energieffektiviseringsmål på 10 TWh i redusert energiforbruk og utfasing av fossil energi i bygg innen 2020. Kampanjen skal vise hvordan dette kan bidra til å nå både klima- og naturvernsmål, og skal benytte forbrukernettsidene oljefri.no og besteprodukter.no som verktøy i arbeidet.

(4) Landsomfattende kampanje for en levende kyst

Kampanje for levende kyst i samarbeid mellom sekretariatet og Naturvernforbundets lag fra nord til sør. Kampanjen skal vise hvordan vi må sikre en levende kyst og reduserte klimautslipp ved å satse på fornybare og marine ressurser, vern av utvalgte områder, redusert tempo i olje- og gassindustrien, reduksjon i forurensende utslipp til sjø (sjødeponi, giftopprydding) og mindre rovdrift på naturressursene (oppdrettsnæringen, overfiske, nedgang i sjøfuglbestandene).

2) Satsingsområde organisasjon

Visjon for organisasjonen

Naturvernforbundet er den største og viktigste miljø- og naturvernorganisasjonen i Norge. Gjennom et landsomfattende, demokratisk styrt nettverk av medlemmer, aktivister, og tillitsvalgte i lokal- og fylkeslag har organisasjonen stor mobiliseringskraft og avgjørende innflytelse i natur- og miljøpolitiske saker. Hvert år aktiviseres nye naturvernere og miljøforkjempere til innsats for Naturvernforbundets mål.

Mål (dette vil Naturvernforbundet oppnå i 2012 og 2013) og virkemidler (dette vil Naturvernforbundet gjøre i 2012 og 2013)

a) NNV er styrket som landsomfattende organisasjon og har økt sitt gjennomslag lokalt og nasjonalt

For å bidra til at dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) Se hovedaktivitet (1) om å styrke organisasjonen.
- (2) Øke medlemstallet fra 19.700 ved utgangen av 2010 til 23.000 innen utgangen av 2013 gjennom aktiv verving i alle ledd av organisasjonen. Sentralledet skal legge til rette for og koordinere verveaktiviteten, med vekt på nasjonale verveuker og verveutstyrspakker.
- (3) Det skal arrangeres minst 1 samling pr år for sekretariatet, fylkessekretærer og fylkesledere med fokus på organisasjonsutvikling og erfaringsutveksling.
- (4) Sentralledet skal planmessig besøke alle lokallag, fylkeslag og studentlag i perioden. Antall lag som jobber med minst én konkret sak og har aktiviteter har økt, og aktive fylkeslag er etablert i alle fylker.
- (5) Sikre fem sterke studentlag i samarbeid med Natur og Ungdom, opp fra fire aktive studentlag i 2010. Studentlagene involveres aktivt i Naturvernforbundets internasjonale arbeid.
- (6) Øke antall medlemmer som deltar aktivt i organisasjonen gjennom satsing på aktiviserende og inkluderende informasjonstiltak som kampanjer, nettbaserte lavterskeltilbud og lokallagsaktiviteter. Denne satsingen skal knyttes nært opp til prioriterte fagtema og saker.
- (7) Regionsatsingen skal videreføres. I landsmøteperioden prioriteres etablering av regionsatsing i Nord-Norge. Som en del av dette skal det utarbeides en nordområdeplan. Støtten til trøndelagsfylkene videreføres på dagens nivå i hele eller deler av perioden dersom dette vurderes som nødvendig for å sikre bærekraftig drift på lengre sikt. Et utvalg skal vurdere hvordan satsingen kan videreføres for å styrke hele den landsomfattende organisasjonen og legge fram sine anbefalinger på landsmøtet i 2013.
- (8) Sette i gang to forbildeprosjekter som på ulike måter gjør det mer attraktivt å være medlem i Naturvernforbundet. Landsstyret skal velge ut prosjektene fra ulike fylkeslag etter forslag fra organisasjonen.
- (9) Arrangere landsmøte i 2013 som er lærerikt og inspirerende, som har bred deltagelse og skjer i samarbeid med aktuelle lokal- og fylkeslag.
- (10) Naturvernforbundet skal aktivt bygge allianser for å styrke sitt arbeid og samarbeide med andre miljøorganisasjoner og aktører der det er hensiktsmessig.

b) NNV er en lærerik og sosialt inkluderende arena der medlemmene opplever det meningsfylt å delta.

For å bidra til at dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) *Se hovedaktivitet 2 om å arrangere miljøfestival i 2012.*
- (2) Lage og iverksette en tiltaksplan som styrker kvinners aktive deltagelse og på kort sikt sikrer balansert kjønnsrepresentasjon i styret i alle nivåer av organisasjonen.
- (3) Planlegge og legge til rette for en landsomfattende, engasjerende og synlig markering av Naturvernforbundets 100 års jubileum i 2014.
- (4) Samarbeide med Miljøagentene og Natur & Ungdom for å skape felles arenaer og tiltak for rekruttering og samhold.

c) NNV er kjent og synlig i det offentlige og setter dagsorden i miljø- og naturvernsaker

For å bidra til at dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) Gjennomføre endringer i medlemsmagasinet *Natur og Miljø* i tråd med konklusjonene fra evalueringen av bladet i 2011.
- (2) Gjøre de sentrale nettsidene til et effektivt verveverktøy og en kilde til økt engasjement for medlemmer og potensielle medlemmer gjennom kontinuerlig oppdatering, utvidelse og markedsføring av innholdet på nettsidene.
- (3) Jobbe aktivt med å synliggjøre Naturvernforbundets internasjonale arbeid i regionale og nasjonale media.

d) NNV er en organisasjon med trygge økonomiske rammer, god økonomistyring og effektiv administrasjon

For å bidra til at dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) Etablere en økonomisk reserve på 25% av dagens nasjonale omsetning for organisasjonens sentrallønn, i tråd med den sentralstyrevedtatte Strategi for inntektsbringende arbeid 2011-2014.
- (2) Sette av tilstrekkelige kapasitet for å skaffe ressurser til å realisere målsettingene i arbeidsprogrammet.
- (3) Utarbeide en langsiktig plan som gir retning og ambisjonsnivå for å modernisere Naturvernforbundets arbeidsverktøy

I neste Landsmøteperiode tas det sikte på å innarbeide midler til oversetting mellom norsk og samisk.

3) Satsingsområde energi, klima og samferdsel

Visjon for arbeidet

Norge er en pådriver for og et ledende eksempel internasjonalt på et nullutslippssamfunn. Norske klimagassutslipp er redusert til det som kreves for at Norge bidrar med sin andel til at den globale temperaturstigningen holdes til maksimalt 1,5 grader celsius på lengre sikt, uten at dette går på bekostning av viktige naturverdier. Norske klimagassutslipp reduseres fra 53,7 millioner tonn i 2010, til 36 millioner tonn i 2020 og 5 millioner tonn innen 2050. Befolkningsveksten i byregionene har gitt en konsentrert areal- og transportpolitikk rundt knutepunkter, med sterk satsing på kollektivtransport og sykkel, samtidig som vern av naturverdier og friluftsområder ivaretas. Internasjonalt viser Norge klimasolidaritet ved å gi betydelige bidrag til utviklingen av nullutslippssamfunn i andre deler av verden.

Mål (dette vil Naturvernforbundet oppnå i 2012 og 2013) og virkemidler (dette vil Naturvernforbundet gjøre i 2012 og 2013)

a) Økt politisk press har ført til reduserte norske klimagassutslipp og redusert utvinningstempo på norsk sokkel ved at flere klimaoverbeviste og samfunnsengasjerte tar del i dette arbeidet

For å bidra til at dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) Se hovedaktivitet 3 om en kampanje for energieffektive bygg.
- (2) Se hovedaktivitet 4 om kampanje for levende kyst.
- (3) Samarbeide med Folkeaksjonen for at det fortsatt ikke skal åpnes for oljeutvinning utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja, og involvere organisasjonen i dette arbeidet, særlig i forbindelse med valget i 2013.
- (4) Etablere en ordning med klimaambassadører hvor medlemmer og andre klimaengasjerte kurses til å holde klimaforedrag. Dette blir et sentralt bidrag til kompetanseheving av medlemmer og tillitsvalgte innen klima.

b) Nye transportløsninger er etablert som reduserer klimagassutslipp og andre skadelige virkninger

For å bidra til at dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) Velge ut to jernbaneprosjekter på bakgrunn av miljømessige kriterier og etter innspill fra fylkeslag og lokallag. Skape blest om disse prosjektene gjennom medieutspill, lokal mobilisering og alliansebygging i samarbeid med berørte lokallag og fylkeslag.
- (2) Utarbeide og spille inn krav til Nasjonal Transportplan sammen med lokallag og fylkeslag for å påvirke beslutningstakerne, særlig med tanke på å øke bevilgningene til jernbane og fremme annen miljøvennlig transport, samt fremme folkehelsen gjennom å arbeide for ei samfunnsplanlegging som tilrettelegger for fysisk aktivitet gjennom de daglige gjøremål

c) Norge er foregangsland i internasjonal klimapolitikk.

For å bidra til at dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) Påvirke norske myndigheters posisjoner i klimaforhandlingene gjennom deltakelse i internasjonale forhandlingsprosesser, nært samarbeid med våre nærmeste allierte og bruk av erfaringer og bidrag fra samarbeidspartnere i andre land.

- (2) Arbeide for at Norge bidrar til betydelige utslippskutt i utviklingsland og at den norske satsingen på energi og skog internasjonalt bidrar til konkrete reduksjoner i klimautslipp og bevaring av naturmangfoldet.
- (3) Bidra til å styrke oppmerksomheten i norsk offentlighet om norske klimarelaterte investeringer i Sør.

d) Internasjonale samarbeidspartnere har styrket kompetanse og kapasitet til å påvirke nasjonal energi- og klimapolitikk.

For å bidra til at dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) Styrke partneres påvirkningsarbeidet ovenfor nasjonale myndigheter i Russland, Hviterussland og Kasakhstan for å øke nasjonale mål om reduserte klimagassutslipp.
- (2) Videreutvikle gode demonstrasjonsprosjekter for bærekraftige energiløsninger med etablerte partnere i Kaukasus, Sentral-Asia og Afrika, som grunnlag for å styrke nasjonale påvirkningsarbeid. Etablering av praktiske energiprosjekter i Nigeria sammen med ERA vil være en nysatsing i dette arbeidet.
- (3) Styrke arbeidet for å sikre at petroleumsutvinning i Nigeria tar hensyn til miljø og menneskerettigheter, og etablere et tilsvarende arbeid i Ghana.
- (4) Styrke partneres faglige og organisatoriske kapasitet i alle prosjektland, og gjennomføre spesifikt organisasjonsbyggingsprogram i tre partnerland.
- (5) Øke antall deltagere i energi- og klimautdanningsprosjektet SPARE fra 300 000 til 500 000 skoleelever i våre prosjektland.
- (6) Søke og eventuelt gjennomføre Operasjon Dagsverk i Tadsjikistan og Kirgisistan.

4) Satsingsområde naturmangfold

Visjon for arbeidet:

Naturrikdommen i Norge skal være sikret, både gjennom mer vern av utvalgte areal, arter og naturtyper, og gjennom en bedre forvaltning av naturverdiene som ikke er vernet ved lov, men som likefullt inneholder viktige kvaliteter. Lokale naturperler og naturområder i nærmiljøet tas vare på. Bit-for-bit nedbyggingen som forårsaker det største tapet av naturverdier er kommet under kontroll gjennom aktiv deltagelse fra motiverte, engasjerte og kompetente lokal- og fylkeslag. Gjennom å sikre naturverdiene legger vi grunnlaget for fremtidsrettet næringsvirksomhet og menneskers trivsel gjennom bærekraftig høsting og bruk av natur. Norge oppfyller sine internasjonale forpliktelser innen naturmangfold og nasjonale lovfestede rettigheter til et godt livsmiljø.

Mål (dette vil Naturvernforbundet oppnå i 2012 og 2013) og virkemidler (dette vil Naturvernforbundet gjøre i 2012 og 2013)

a) Norge har en klar plan for å stoppe og reversere tapet av arter og viktige naturområder

For å bidra til at dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) Se hovedaktivitet 4 om Landsomfattende kampanje for en levende kyst
- (2) "Redd resten"- tjeneste for å motivere og støtte lokallags innsats for å stoppe og reversere bit-for-bit nedbyggingen av norsk natur. Denne omfatter inspirasjons- og sakstreningssamlinger, nettverkspleie, miljøjuss- og tipsside på nett og oppsøkende feltvirksomhet fra "mentorer" i Naturvernforbundet (både fra erfarne frivillige naturvernere og fagfolk i sekretariatet).
- (3) Utvikle et kompetansenettverk i organisasjonen som bidrar til å ivareta naturverdiene i utvalgte verneområder gjennom lokal forvaltning.
- (4) Ta initiativ til at det utarbeides en supplerende nasjonalparkplan.
- (5) Arbeide for opprettelse av den prioriterte kystnasjonalparken, Storheia.

b) Trusselen om kraftutbygging i verna vassdrag er stoppet, og utbyggingspresset mot øvrige vassdrag er redusert.

For å bidra til at dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) Styrke støtten til lokalt vassdragsarbeid, blant annet gjennom å engasjere egne fylkes- og lokallag, samt samarbeide med andre organisasjoner gjennom anvendelse av vannforskriften og naturmangfoldloven, gjennom vassdragsvernrådet og Samarbeidsrådet for naturvernsaker.
- (2) Styrke støtten til lokalt vassdragsarbeid i samarbeid med andre organisasjoner gjennom anvendelse av vannforskriften og naturmangfoldloven.
- (3) Arbeide for at etablerte verneplaner for vassdrag opprettholdes
- (4) Arbeide for at sentrale energimyndigheter utarbeider forpliktende retningslinjer for småkraftverk som sikrer det biologiske mangfoldet og vassdragsnaturen.
- (5) Arbeide for å hindre nye større vannkraftutbyggingsprosjekter og få flere vassdrag vernet.

c) Motorferdselsloven må ikke åpne opp for fornøyleskjøring og økt bruk av motorisert transport til fritidsaktiviteter.

For å bidra til dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) Styrke motorferdselsnettverket og samarbeide nært med FRIFO, SRN og andre organisasjoner i påvirkningsarbeid.

d) Naturmangfoldet internasjonalt innen fiske, naturressurser i Arktis, tropisk regnskog og skog er bedre forvaltet

For å bidra til at dette oppnås vil Naturvernforbundet:

- (1) Arbeide for at norske myndigheter og næringene reduserer overfisket slik at det er i tråd med forskernes råd om bærekraftig forvaltning, gjennom høyt fokus på ulovlig fiske og overfiske til fôrindustrien tilknyttet oppdrettsnæringen.
- (2) Bidra til det internasjonale arbeidet for bevaring av naturmangfold i skog gjennom samarbeidet med Regnskogfondet om regnskog i klimaforhandlingene og felles arbeid opp mot norske beslutningstakere, samt tiltak for å effektivisere trekullproduksjon i utvalgte prosjektland i Afrika.
- (3) Styrke påbegynt internasjonalt arbeid for å sikre en god og deltagende miljøforvaltning i Arktis, i samarbeid med fylkes- og lokallagene i nord. Dette omfatter å samarbeide med alliansepartnere i arktisregioner som miljø-, urfolk- og relevante interesseorganisasjoner, og sammen med disse definere retning og innhold for påvirkningsarbeid.
- (4) Være oppdatert på den internasjonale forhandlingsprosessen om naturmangfold (biomangfoldkonvensjonen), blant annet ved å fremme naturmangfoldkrav på Rio+20-møtet i 2012 sammen med NU og Miljøagentene, og samarbeide med Friends of the Earth Europe for å informere og fremme felles krav om å bevare naturmangfoldet overfor opinionen og beslutningstakerne.

Vedlegg I – Veiledning om arbeidsprogrammet

Arbeidsprogrammet omfatter det Naturvernforbundet skal gjøre, prinsippprogrammet samler organisasjonens meninger, og vedtektene angir organisasjonens lover og regler.

Hovedaktiviteter

Hovedaktiviteter skal være de største satsingene fra sentralt hold i arbeidsprogramperioden, både når det gjelder tidsbruk, tverrfaglig samarbeid, økonomiske ressurser og involvering av organisasjonen i sin helhet. Disse aktivitetene skal prioriteres av Landsstyret i budsjettbehandlingene og tilgodesees tilstrekkelige ressurser til å gi betydelige resultater. Dette er aktiviteter som fra sekretariatets side vil settes foran de øvrige aktivitetene i arbeidsprogrammet i planlegging og gjennomføring.

Satsingsområder

Satsingsområdene er utvalgte fagpolitiske tema med mål som organisasjonen skal nå i perioden, og omfatter kampanjer og andre relevante virkemidler. Med satsingsområde menes et utvalgt tema med klart definerte mål som nås gjennom et sett med virkemidler. Satsingsområdene innebærer store politiske og organisatoriske løfter for Norges Naturvernforbund og fordrer streng prioritering. Det er bedre for organisasjonen og miljøet å *fokusere innsatsen for å oppfylle få utvalgte mål*, enn å bidra litt til mange målsettinger som ikke oppnås eller bare delvis oppnås. Økt fokus og gjennomslag er avgjørende for å tydeliggjøre at Naturvernforbundet kan utgjøre en betydelig forskjell og at det er meningsfullt å delta i arbeidet og støtte organisasjonen.

Kampanjer

En **kampanje** er et av flere virkemidler innen et satsingsområde som kan bidra til å nå målsettingen. Her betyr kampanje et fokusert, intensivt og tidsavgrenset tiltak som skal påvirke en eller flere utvalgte målgrupper slik at den/de tar beslutninger som gjør at vi når et spesifikt politisk mål. Naturvernforbundets kampanjer skal være utformet slik at lokal- og fylkeslag skal kunne bidra og delta.

Arbeidsdeling

Satsingsområdene og organisasjonsarbeidet skal skape aktivitet på alle nivåer i organisasjonen, særlig med tanke på å styrke organisasjonen. Landsmøtet vedtar satsingsområdenes målsettinger, prioriteringene mellom disse og hovedretning på virkemidlene. Sekretariatet, landsstyret og sentralstyret har ansvar for å konkretisere arbeidsprogrammets tiltak og virkemidler. Landsstyret og sentralstyret skal evaluere arbeidet underveis, og har et hovedansvar for å sikre at organisasjonens budsjetter innrettes best mulig for å oppfylle arbeidsprogrammet. Sekretariatet har ansvar for å gjennomføre arbeidsprogrammet. Dette skal skje i tett samarbeid med fylkes-, lokal- og studentlag, og med utvalgene.

Sekretariatets innretning

Arbeidsprogrammets ambisjonsnivå og innretning er utarbeidet med henblikk på sekretariatets eksisterende og potensielle kapasitet. Sekretariatet skal innrette ressursbruken slik at arbeidsprogrammet har øverste prioritet og slik sikre at det blir gjennomført. Samtidig skal det være satt av tilstrekkelig med ressurser slik at sekretariatet kan ivareta løpende prosjekt-, verve- og samarbeidsforpliktelser, følge opp saker som kommer opp i regjering og Storting, og imøtekomme henvendelser fra fylkes- og lokallag. Ved ønske om fagstøtte fra lokal- og fylkeslag, uforutsette saker, henvendelser fra media, høringer og lignende, skal sekretariatet prioritere det som som kan bidra til å nå målsettingene i arbeidsprogrammet, og nedprioritere eller avvike det som ligger utenfor.